

MEDYCYNA WETERYNARYJNA

ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA NAUK WETERYNARYJNYCH

CHOROBY ZAKAŻNE I INWAZYJNE

JADWIGA STEFEN, JERZY SZAFIARSKI

Dane statystyczne dotyczące występowania trichomoniasy u buhajów w województwie katowickim w latach 1954 do 1958

Wojewódzki Zakład Higieny Weterynaryjnej w Katowicach.
Kierownik: Doc. Dr JERZY SZAFIARSKI

Akcję badania buhajów w kierunku zarazy rżęstkowej w województwach południowych Polski na większą skalę rozpoczęto w 1954 r. i kontynuowano ją w następnych latach.

Z województw południowych — w województwie katowickim badania przeprowadzone dały najpełniejszy obraz rozmieszczenia rżęstki.

Akcję badania buhajów w województwie katowickim przez lata 1954, 1955 i 1956 prowadzono w 7 powiatach. Buhaje badane były jeden raz. W terenie pobierano wypluczyny z napełki buhajów, które przysyłano do Wojewódzkiego Zakładu Higieny Weterynaryjnej celem dokonania posiewów.

Wypluczyny posiewano na pożywkę Schneide'ra i po pięciu dniach hodowli w cieplarni odczytywano wyniki.

W 1954 r. przebadano 422 buhaje a rżęstka wyhodowano w 15,8%, zaś w 1955 r. badań tych przeprowadzono 577 i stwierdzono 10,1% wyników dodatnich.

Akcję wykrywania i zwalczania rżęstki kontynuowano dalej w 1956 r. i zbadano w tym okresie 662 buhaje, wśród których stwierdzono 85 sztuk zakażonych rżęstkiem (12,8%).

Oceniając akcję zwalczania zarazy rżęstkowej z tego okresu czasu otrzymano następujące dane statystyczne. Ogółem w ciągu trzech lat zbadano 1.661 buhajów, wśród których u 213 sztuk stwierdzono zarazę rżęstkową, co stanowi 12,8%. Procent zakażonych buhajów w badanych powiatach województwa katowickiego był różny i wynosił w bielskim 11,6%, cieszyńskim 10,8%, gliwickim 26,4%, lublinieckim 21,6%, pszczyńskim 9,3%, rybnickim 14,4%, a w tarnogórskim 27,6%. Nasilenie zakażenia rżęstkiem u buhajów sektora państwowego były większe niż u buhajów własność sektora prywatnego, gdyż na 465 buhajów PGR-owskich wykazano rżęstka u 73 sztuk, co stanowi 15,7%, zaś wśród 1.196 buhajów chłopskich było 140 zakażonych, co stanowi 11,7%.

W zrozumieniu słuszności zapoczątkowanej akcji oraz celem całkowitego zinventoryowania zarazy rżęstkowej u buhajów, wojewódzkie

władze weterynaryjne postanowiły w 1957 r. przebadac wszystkie buhaje, które zostaną doprowadzone na spedy licencyjne we wszystkich powiatach województwa katowickiego. Akcja wiosenna badań odbyła się w terminie od 2.IV do 1.VI.1957 r.

Przebadano ogółem w akcji wiosennej 1957 — 1.627 buhajów, w tym własność sektora prywatnego wynosiła 1.360 a uspołecznionego 267 sztuk. Ilość buhajów, u których stwierdzono zarazę rżęstkową wynosiła 87 sztuk (5,3% buhajów zakażonych). W sektorze prywatnym procent ten wynosił 5,5 (75 sztuk), a w sektorze uspołecznionym 4,5 (12 sztuk).

Kontynuując akcję wiosenną z 1957 r. przeprowadzono jesienią tego roku (od IX do 15.XII 1957) ponowne badanie wszystkich licencjonowanych buhajów.

Z akcji wiosennej buhaje z dodatnimi wynikami w kierunku zarazy rżęstkowej w większości zostały poddane ubojowi a nieliczne leżeniu. Przebadano w akcji jesiennej ogółem 1.323 buhajów w tym własność sektora prywatnego wynosiła 1.141 a sektora uspołecznionego 182 sztuk.

Ilość buhajów, u których stwierdzono zarazę rżęstkową wynosiła 69 sztuk, daje to 5,2% buhajów zakażonych. W sektorze prywatnym procent ten wynosił 5,5 (60 sztuk) a w sektorze uspołecznionym 4,9 (— 9 sztuk).

Porównując akcję jesienną z wiosenną można stwierdzić, że procent zakażenia u buhajów, mimo wybijania sztuk chorych, utrzymał się na tym samym poziomie (5,3 do 5,2%).

W całorocznej akcji terenowej (wiosna — lato 1957) objęto badaniem laboratoryjnym 2.950 sztuk, a procent buhajów zakażonych wahał się w granicach 5-ciu.

Największy procent zakażonych buhajów wykazały powiaty: zabrusko-bytomski 20,5 (23,0—18,0), lubliniecki 12,1 (11,6—12,6), bielski 8,7 (8,5—9,0), myszkowski 8,6 (10,9—6,4), wodzisławski 8,4 (9,8—7,0) i kłobucki 7,6 (10,7—4,5).

Analizując całość badań można stwierdzić, że właściwy obraz ilości zakażonych buhajów dała

Tablica 1

	1954				1955				1956				1957				1958 (do 1.V.58)			
	Uspołecz.		Chłopsk.		Uspołecz.		Chłopsk.		Uspołecz.		Chłopsk.		Uspołecz.		Chłopsk.		Uspołecz.		Chłopsk.	
	ilość bad.	% zakaż.	ilość bad.	% zakaż.	ilość bad.	% zakaż.	ilość bad.	% zakaż.	ilość bad.	% zakaż.	ilość bad.	% zakaż.	ilość bad.	% zakaż.	ilość bad.	% zakaż.	ilość bad.	% zakaż.	ilość bad.	% zakaż.
Będzin																				
Bielsko	33	12,1	54	12,9	19	15,7	—	—	3	33,3	183	9,8	25	—	214	9,8	16	—	112	0,8
Zabrze—Bytom													15	13,3	9	33,3	8	—	4	—
Cieszyn	49	14,3	37	5,4	47	—	43	11,6	35	2,9	19	53,1	95	2,1	191	1,3	32	3,2	146	1,4
Częstochowa													13	7,7	179	6,1	3	—	73	6,8
Gliwice	46	21,7	—	—	5	40,0	21	23,8	12	41,6	—	—	41	4,8	175	0,5	67	4,4	74	9,4
Katowice													—	—	—	—	6	—	8	12,5
Kłobuck													—	—	168	8,9	1	—	69	4,3
Lubliniec	31	22,5	16	18,7	7	42,8	16	12,5	40	10,7	10	40,0	81	9,8	214	13,0	46	8,6	118	11,9
Myszków													2	—	164	8,9	1	—	86	8,1
Pszczyna	8	75,0	101	10,0	41	2,4	299	10,4	17	5,8	238	7,1	26	—	252	1,5	15	—	143	—
Rybnik	21	9,5	—	—	3	33,3	59	8,4	2	—	99	20,2	51	1,8	179	4,8	15	20,0	75	6,6
Tarn. — Góry	25	32,0	1	—	17	17,6	—	—	4	25,0	—	—	46	6,5	109	2,7	23	—	51	13,6
Wodzisław													21	4,7	107	9,1	16	12,5	54	14,8
Tychy													21	4,7	125	4,8	12	—	79	3,8
Zawiercie													1	—	175	2,3	—	—	82	2,4
O g ó ł e m	213	20,6	209	11,0	139	9,3	438	10,9	113	14,2	549	12,5	449	4,6	2501	5,3	265	4,9	1260	5,2
	422 — 15,8%				577 — 10,1%				662 — 12,8%				2.950 — 5,2%				1.525 — 5,2%			

dopiero akcja w 1957 r., obejmująca wszystkie osobniki zgłoszone do licencji. Naturalnie, że odpadły wszystkie buhaje „dzikie“, których jest sporo w każdym województwie, a które również bez wątpienia mogą być poważnym czynnikiem zakażenia krów w terenie. Lekarz weterynarii będący członkiem komisji licencyjnej, wydającej świadectwo zdrowia buhaja nie powinien go wystawiać nie mając danych co do takich chorób jakgruźlica, brucelozą, czy trichomoniazą. W 1958 r. (luty, marzec, kwiecień) powtórzono obowiązkowe przedlicencyjne badania wszystkich buhajów w kierunku zarazy rżęsiłkowej.

Przebadano 1.560 sztuk w tym własność sektora prywatnego wynosiła 1.260 a własność sektora państwowego 265 sztuk. Ilość buhajów zarażonych własność sektora prywatnego wynosiła 5,2% (66 sztuk) a własność sektora państwowego 4,9% (13 sztuk).

Jak wynika z tych danych procent zakażenia w latach 1957 i 1958 utrzymywał się na tym samym poziomie (5,2).

Podajemy te suche dane statystyczne, gdyż obrazują one straty gospodarcze spowodowane przez zarazę rżęsiłkową. Przyjmując bowiem za *Jaškowskim*, że jeden buhaj zarażony rżęsiłką, pokrywający 60 krów powoduje ubytek 37.000 kg mleka i 26-ciu cieląt rocznie, czyli około od 100.000 do 150.000 złotych rocznie. Pomnożywszy te cyfry przez ilość buhajów zarażonych przekonujemy się, że straty na terenie naszego nierolniczego województwa wynoszą kilka milionów złotych rocznie. Są to liczby obok których nie można przejść obojętnie.

Piśmiennictwo

- 1) Bielański W., Steffen J., Szaflarski J. — Nasilenie zarazy rżęsiłkowej u buhajów w województwach południowych ze szczególnym uwzględnieniem woj. katowickiego. Zeszyty Problemowe. Postępy Nauk Rolnych. Zeszyt 11. 1958 — 93—96.
- 2) Szaflarski J.: Próba inwentaryzacji zarazy rżęsiłkowej u buhajów na terenie woj. katowickiego. Wiadomości Parazytologiczne 1/1958 — 51—54.
- 3) Szaflarski J.: Dalsza próba inwentaryzacji zarazy rżęsiłkowej u buhajów na terenie woj. katowickiego. Wiadomości Parazytologiczne 2/1958 — 120—123.